

Transparentność w traktatowym arbitrażu pomiędzy inwestorem a państwem (arbitrażu inwestycyjnym)

Przedmowa

Arbitraż inwestycyjny jest jedną z bardziej złożonych metod rozstrzygnięcia sporów z uwagi nie tylko na specyficzną podstawę prawną roszczenia inwestora, wynikającą z traktatu inwestycyjnego, ale również ze względu na status stron tego postępowania, czyli inwestora zagranicznego i suwerenne państwo. Taka struktura sprawia, że w trakcie postępowania arbitrażowego dochodzi do kolizji pomiędzy różnymi zasadami, wynikającymi zarówno z prawa prywatnego jak i prawa publicznego. Obecność państwa jako strony sporu z inwestorem zagranicznym oraz często również przedmiot sporu sprawia, że tego typu postępowania zwracają uwagę nie tylko prawników praktyków czy naukowców, zajmujących się tą tematyką, ale również opinii publicznej, która najprościej rzecz ujmując: „chce wiedzieć” czego postępowanie dotyczy oraz nierzadko jest również zainteresowana tym jak postępowanie arbitrażowe jest prowadzone oraz jak się zakończy.

Do niedawna postępowania arbitrażowe, w których pozwane przed arbitraż było państwo toczyły się poufnie, bez możliwości uzyskania informacji na ten temat przez reprezentantów opinii publicznej. Skutkiem takiego stanu rzeczy było formułowanie szeregu zarzutów pod adresem arbitrażu inwestycyjnego jako nietransparentnej, niejasnej i niezrozumiałej dla szerszego kręgu odbiorców metody rozstrzygnięcia sporów.

Wskazany problem został dostrzeżony, a jego rozwiązaniem stała się propozycja wprowadzenia pewnego zakresu jawności do procedury rozstrzygnięcia sporów inwestycyjnych. Temu zagadnieniu poświęcona została niniejsza monografia, której zamierzeniem było przedstawienie w sposób kompleksowy tematyki transparentności, czyli jawnego prowadzenia arbitrażu inwestycyjnych w opozycji do wcześniej dominującej zasady poufności, znanej i cenionej w arbitrażu handlowym. Impulsem do przygotowania monografii stało się opracowanie na forum Komisji Narodów Zjednoczonych do spraw Międzynarodowego Prawa Handlowego (UNCITRAL) i przyjęcie 16.12.2013 r. dokumentu, który w monografii został przetłumaczony jako Regulamin Transparentności UNCITRAL w traktatowym arbitrażu pomiędzy inwestorem a państwem (UNCITRAL Rules on transparency in Treaty – Based Investor – State Arbitration) oraz Konwencji Narodów Zjednoczonych o transparentności w traktatowym arbitrażu pomiędzy inwestorem a państwem (United Nations Convention on Transparency in Treaty-based Investor-State Arbitration) przyjętej 10.12.2014 r. Oba dokumenty stanowią przełom w dotychczasowym podejściu do prowadzenia arbitrażu inwestycyjnych oraz przełamują dotychczasową zasadę, zgodnie z którą arbitraż inwestycyjny ma poufny charakter.

Autor pragnie podziękować wszystkim osobom, dzięki którym niniejsza monografia przybrała ostateczny kształt. Szczególnie podziękowania należą się prof. dr hab. *Andrzejowi Szumańskiemu* za wsparcie merytoryczne oraz wszelkie uwagi i porady. Autor pragnie podziękować również dr. hab. *Andrzejowi Szlęzakowi* oraz dr. hab. *Łukaszowi Gruszczyńskiemu* za komentarze oraz sugestie. W trakcie prowadzenia badań nad tematyką transparentności

w arbitrażu inwestycyjnym autor przeprowadził wiele konsultacji i rozmów, które wpłynęły na ostateczny kształt monografii. Osoby, którym autor chciałby także podziękować za poświęcony czas oraz przekazane opinie i pomysły to: *Shane Spelliscy, Maria Szymańska, Ulrike Köhler, Marc Lalonde, Louise Barrington, Marie-Claude Rigaud i Judith Knieper.*

W monografii przedstawione są poglądy autora sformułowane na podstawie przeprowadzonych badań. Poglądy te nie odzwierciedlają stanowiska Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Warszawa, 17 maja 2020 r.

Dominik Horodyski

[Przejdź do księgarni →](#)



ksiegarnia.beck.pl